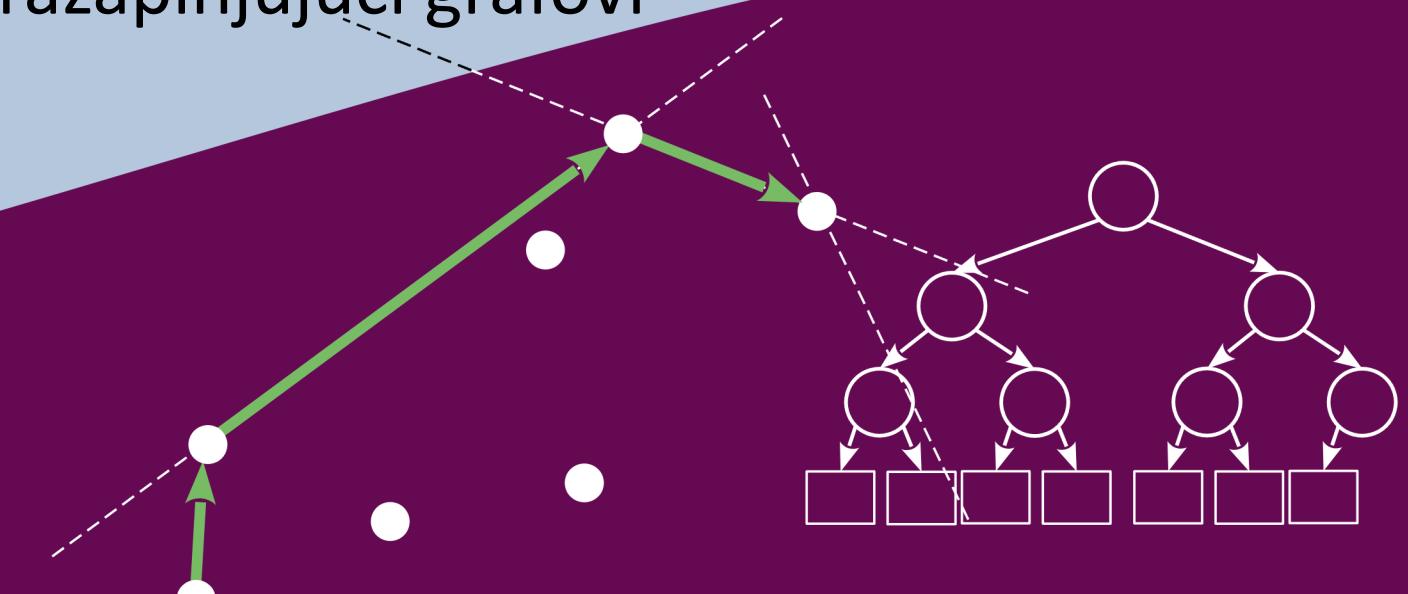
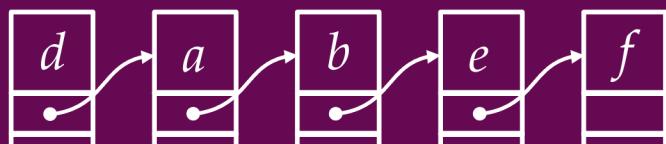
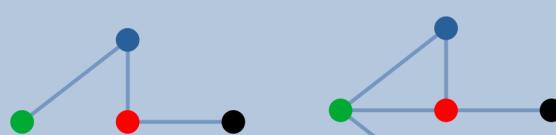
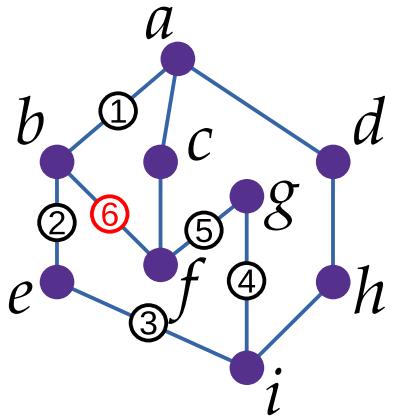

Napredni algoritmi i strukture podataka

10. predavanje: Algoritmi nad grafovima
Detekcija ciklusa, Min. razapinjujući grafovi

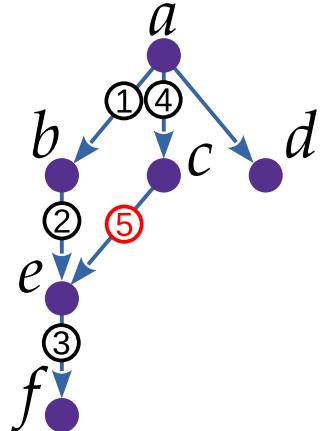
Detekcija ciklusa

Detekcija ciklusa
DFS-om

- Detekcija ciklusa bitan je zadatak za mnoge graf algoritme: recimo algoritmi za pronalaženje minimalnog razapinjujućeg stabla ili za detekciju Hamiltonovih ili Eulerovih ciklusa
- Najjednostavniji način je koristiti DFS ili BFS za obilazak grafa
  - Označimo svaki vrh koji obidemo
  - Ako u obilasku nađemo na već označeni vrh, tada smo detektirali ciklus u grafu

Detekcija ciklusa

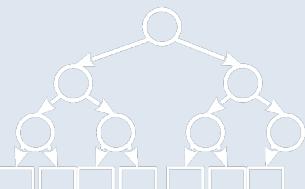

- Ovaj pristup ima veliki nedostatak (recimo za DFS)
  - Nakon povratka iz rekurzije počinjemo se ponovo spuštati kroz graf
  - Oznake da smo obišli neke od vrhova nismo brisali
  - Ako u tom spuštanju nađemo na označeni vrh – da li smo detektirali ciklus?
  - To zapravo nikad nismo sigurni
  - Ako bismo uklanjali oznake, to bi moglo prouzročiti problem s pronalaženjem ciklusa u nepovezanim grafovima
- Rješenje je uvesti stog s kojim pratimo našu trenutnu putanju
  - Kada se rekurzijom spuštamo kroz graf, vrhove stavljamo na stog
  - Kada se vraćamo iz rekurzije, vrhove uklanjamo sa stoga
  - Znamo da smo se vratili u već obiđeni vrh ako je on na stogu

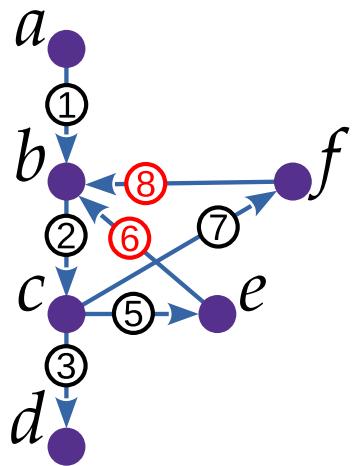
Detekcija ciklusa

```
procedure FINDCYCLE( $G$ )
    initialize all vertices in  $G$  as not visited
     $S \leftarrow$  empty stack
    while there is an unvisited vertex  $u_0$  in  $G$  do
        FindCycle_recursive( $G, u_0, S$ )
procedure FINDCYCLE_RECURSIVE( $G, u, S$ )
    mark  $u$  as visited
     $S.push(u)$ 
    for  $v$  in adjacent vertices of  $u$  do
        if  $v$  not in  $S$  then
            set predecessor of  $v$  to  $u$ 
            FindCycle_recursive( $G, v, S$ )
        else
            if predecessor of  $u$  is not  $v$  then
                initialize cycle  $c \leftarrow \{\}$ 
                repeat
                    retrieve vertex  $vx$  backwards from the stack  $S$ 
                    ▷ Do not pop edges
                    add vertex  $vx$  to the cycle  $c$ 
                until  $vx = v$ 
                report the cycle  $c$ 
     $S.pop()$ 
```

- Istovremeno koristimo dva mehanizma: označavamo vrhove obiđenim i imamo stog S s kojim pratimo trenutnu putanju
  - Označavanjem vrhova izbjegavamo da više puta obradimo istu particiju vrhova u nepovezanim grafovima
- Ulaskom u rekurzivni poziv stavljamo vrh na stog S , a izlaskom ga mičemo sa stoga
  - Pazimo na to da se u neusmjerenim grafovima ne vratimo na prethodni vrh u trenutnoj putanji
  - U trenutku kada vidimo da je vrh v na stogu S , računamo ciklus – svi vrhovi na stogu unatrag sve do prethodne pojave vrha v
    - Prilikom računanja ciklusa ne mičemo vrhove sa stoga kako bismo omogućili daljnje napredovanje algoritma

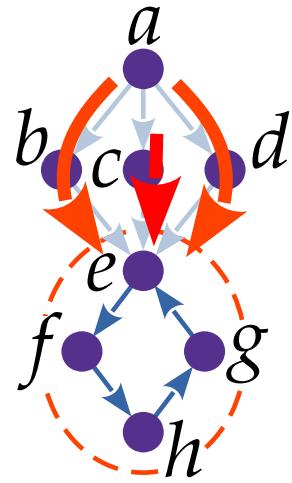

Detekcija ciklusa - primjer

Iteration	1	2	3	4	5	6	7	8
vertex u	a	b	c	d	c	e	c	f
vertex v	b	c	d		e	b	f	b
stack S	a	b	c	d	e	e	f	f
		a	b	c	c	c	c	c
cycle c						e, c, b		f, c, b

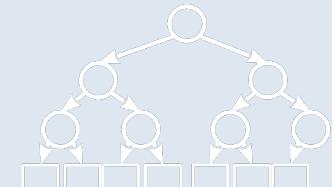
Detekcija ciklusa

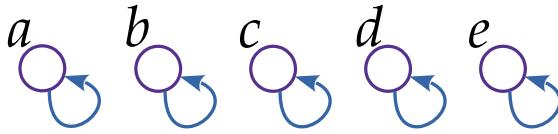
- Niti ovaj pristup nije bez problema
  - S obzirom da pratimo samo trenutnu putanju, moguće se otkrivanje jednog te istog ciklusa više puta
  - Recimo, prva putanja na izloženom primjeru je *abefhg*
    - Zadnjim bridom otkrivamo ciklus *efhge*
    - Vraćamo se iz rekurzije sve do *a*
    - Ponovno ulazimo u rekurziju i punimo stog, sve do *acefhg*
      - Zadnjim bridom ponovno otkrivamo ciklus *efhge*
- Metoda je u biti malo modificirani DFS, čime je kompleksnost algoritma $O(V + E)$

Union-Find

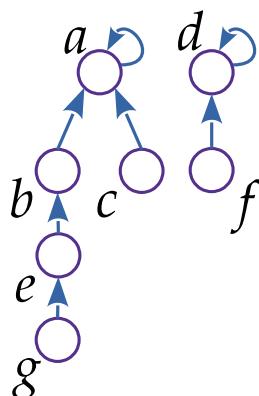
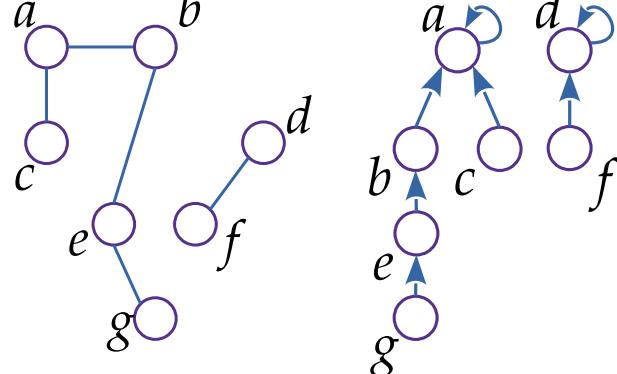
- Koristi bilježenje particija neusmjerenog grafa za izbjegavanje ciklusa
- Jedna od jednostavnijih metoda je korištenje grafova kao reprezentacije
- Svaki graf nazivamo stablom nepovezanog skupa (disjoint-set tree)
  - Svaki vrh stabla predstavlja vrh grafa
  - Vrh stabla usmjerenim bridom pokazuje na roditelja
  - Korijenski vrh u stablu pokazuje sam na sebe
- Skup svih stabala nepovezanih skupova naziva se šumom nepovezanih skupova (disjoint-set forest)
- Zamislimo da imamo graf $G = (V, E)$ i da ga obrađujemo brid po brid – što se često događa u algoritmima koji koriste detekciju ciklusa

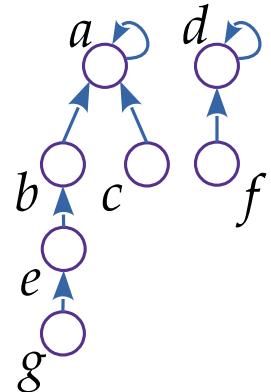
Union-Find

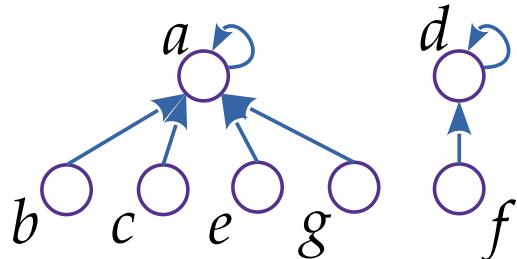
- Na početku imamo stablo nepovezanog skupa za svaki vrh grafa
  - Svako stablo očito ima jedan vrh koji je korijenski i pokazuje sam na sebe
  - Šuma nepovezanih skupova ima stabala koliko je i vrhova u grafu
- Kako dobivamo bridove grafa, imamo dvije situacije:
  1. Novi brid povezuje vrhove koji se nalaze u dva različita stabla nepovezanih skupova – znači da brid ne tvori ciklus
    - Pozivajućem algoritmu vraćamo da brid ne tvori ciklus
    - Dva stabla spajamo prema bridu koji smo dobili, tako da jedan vrh ovisi o drugome
  2. Novi brid povezuje vrhove u istom stablu nepovezanog skupa – znači da brid tvori ciklus
    - Pozivajućem algoritmu vraćamo da brid tvori ciklus

Union-Find

- Stabla nepovezanih skupova mogu se sažimati, kako bi se omogućilo što je kraće moguće traženje vrha po stablu
- Sažimanjem svodimo pretraživanje po stablu na $O(1)$, a nimalo ne narušavamo funkcionalnost

Union-Find

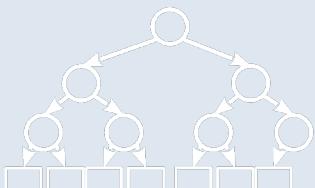
```
function MAKESET( $F, x$ )
    if  $x$  not in  $F$  then
         $x.parent = x$ 
        add tree  $x$  to the forest  $F$ 
    return  $F$ 

function FIND( $x$ )
    while  $x \neq x.parent$  do
         $x.parent = x.parent.parent$ 
         $x = x.parent$ 
    return  $x$ 

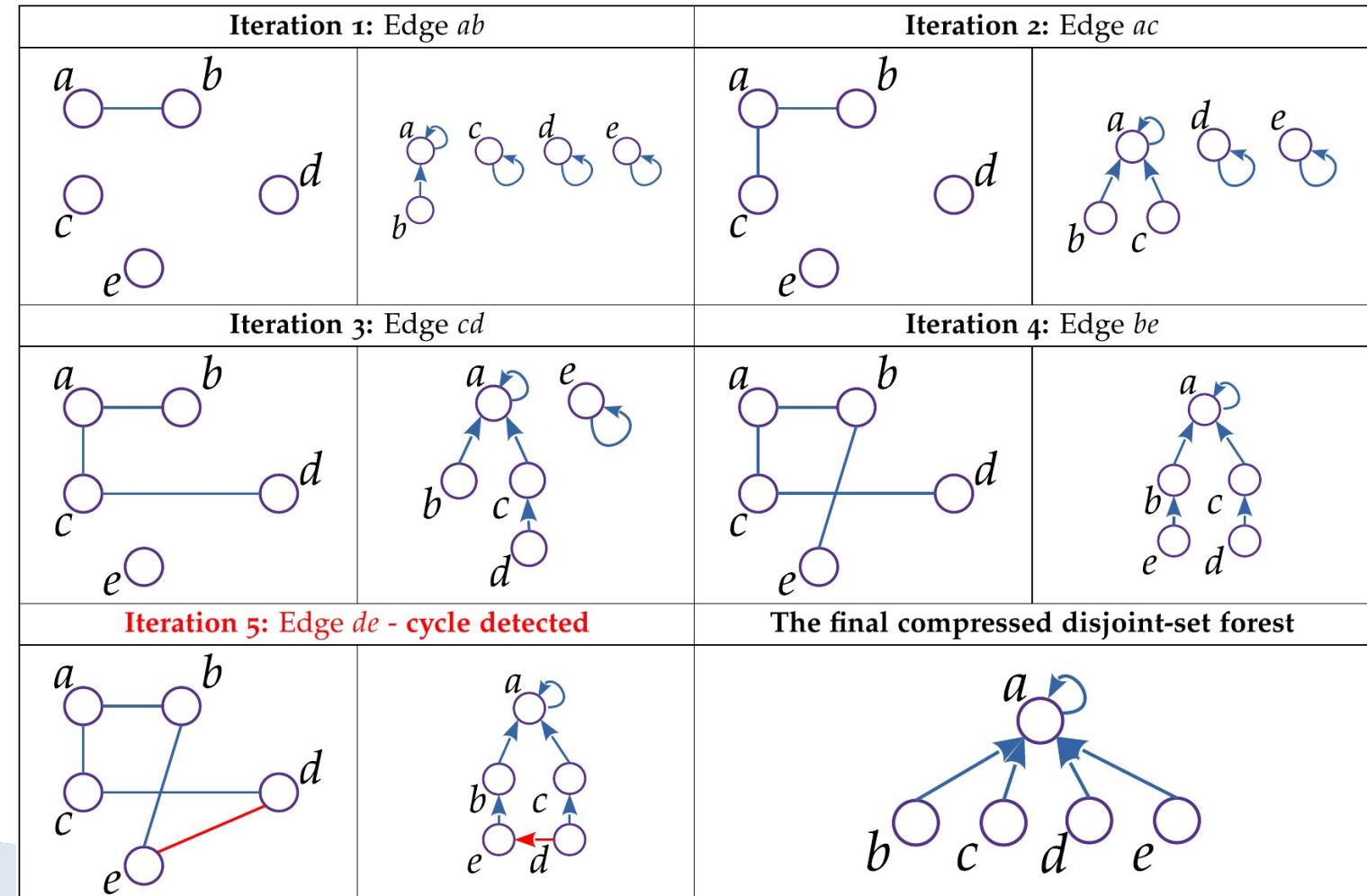
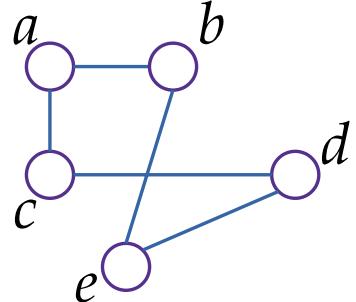
procedure UNION( $x, y$ )
     $x = Find(x)$ 
     $y = Find(y)$ 
    if  $x \neq y$  then
         $x.parent = y$ 
```

▷ The compression

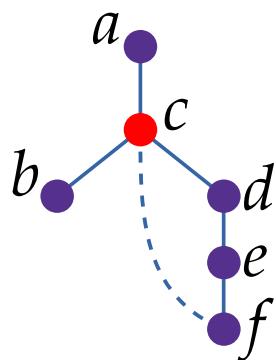
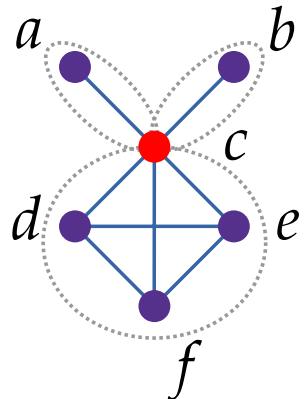
- **MakeSet** – procedura koja u šumu nepovezanih skupova F dodaje vrh x koji je sam svoj roditelj
- **Find** – procedura koja traži roditelja vrha x – u isto vrijeme radi sažimanje stabla
- **Union** – procedura koja provjerava da li su vrhovi x i y u istom stablu, pa ako nisu stavlja ih u isto stablo
- Jednostavna provjera da li su vrhovi u istom ciklusu vidi se u proceduri **Union**

Union-Find

Detekcija blokova u grafu

- Radi se u neusmjerenim grafovima
- Blok (biconnected component) je podgraf G' grafa G koji u sebi ne sadrži prijelomne točke (articulation points). To znači da ako iz bloka uklonimo bilo koji vrh, blok i dalje ostaje povezan.
- Pronalaženje prijelomnih točaka u grafu je osnova za detekciju blokova – problem je sličan detekciji ciklusa
  - Blokove dobivamo prekidanjem grafa u prijelomnoj točci
  - Na primjeru imamo blokove ac , bc , $cdef$
- Korištenjem DFS tražimo cikluse u grafu
  - Kada pronađemo ciklus, korijenski vrh predstavlja prijelomnu točku
- Na primjeru vidimo ciklus $cdefc$, gdje je c korijenski vrh, a time i prijelomna točka

Detekcija blokova u grafu

- Detekciju blokova radimo na razapinjujućem stablu koje potječe od proširene definicije grafa koji definiramo kao uređenu trojku

$$G = (V, E, p)$$

- gdje je p funkcija mapiranja

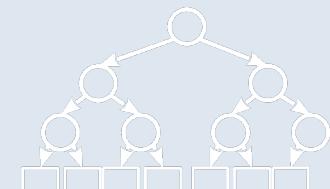
$$p: V \rightarrow \mathbb{N} \times \mathbb{N}$$

- koja mapira svaki vrh grafa na uređenu dvojku (n, p) , gdje
  - n predstavlja broj vrha u razapinjujućem stablu
  - p predstavlja najvišeg prethodnika tog vrha – očito kandidata za prijelomnu točku

- Definiramo osnovna pravila na takav graf

- Ne postoje dva vrha u grafu koji imaju isti broj

$$\forall u, v \in V: u \neq v, n(u) = n(v)$$

Detekcija blokova u grafu

- Definiramo osnovna pravila na takav graf

- Prethodnik vrha v definira se

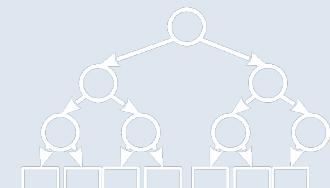
$$p(v) = \min(n(v), n(u_1), n(u_2), \dots, n(u_k))$$

- gdje su $u_1, u_2, \dots, u_k$ vrhovi na koje se vraćaju potomci iz podstabla vrha v
  - traži se **minimalni** zajednički prethodnik cijelog podstabla vrha v

- Dručije definirano

$$p(v) = \min(n(v), p(w_1), p(w_2), \dots, p(w_k))$$

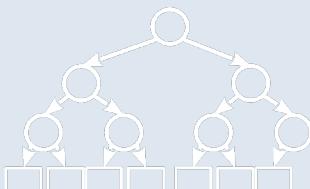
- gdje su $w_1, w_2, \dots, w_k$ potomci u podstablu vrha v
  - **minimalni** zajednički prethodnik vrha v je ili sam vrh v , ili minimalni prethodnik u podstablu vrha

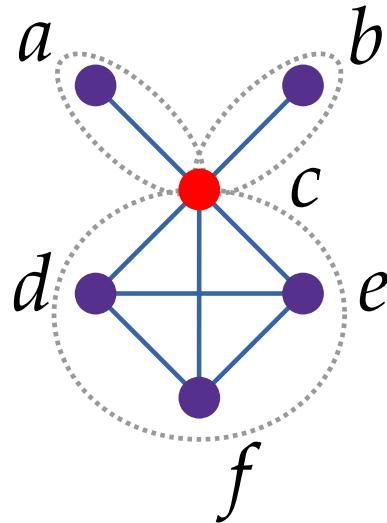
Detekcija blokova u grafu

```
procedure BLOCKSEARCH( $G$ )
    initialize all vertices in  $G$  as  $n(v) = 0$ 
     $step \leftarrow 1$ 
     $S \leftarrow$  empty stack
    while there is a vertex  $u$  in  $G$ , having  $n(u) = 0$  do
        BlockSearch_recursive( $G, u, step, S$ )
procedure BLOCKSEARCH_RECURSIVE( $G, u, step, S$ )
     $p(u) = n(u) = step$ 
     $step \leftarrow step + 1$ 
    for  $v$  in adjacent vertices of  $u$  do
        if  $n(v) = 0$  then
            if not edge  $uv$  on the stack  $S$  then
                 $S.push(uv)$ 
            BlockSearch_recursive( $G, v, step, S$ )
        if  $p(v) \geq n(u)$  then
            pop edges until  $uv$  and form a block
        else
             $p(u) = \min(p(u), p(v))$ 
    else if  $S$  is not empty and  $vu$  is not the last element then
         $p(u) = \min(p(u), n(v))$ 
```

- Svakom vrhu inicijaliziramo jedinstveni $p(u) = n(u)$
- Krećemo se prema susjednim vrhovima od u
  - Stavljamo brid uv na stog S
  - Ako je susjedni vrh v novi, to jest $n(v) = 0$, tada rekursivno zovemo njegovu obradu
    - Pri povratku iz rekurzije provjeravamo da li je njegov prethodnik u ili neki potomaka od u
    - Ako je, formiramo blok sa stoga S na koji smo stavljali bridove
    - Ako nije, ažuriramo minimalnog prethodnika
  - Ako smo susjedni vrh v već obišli, moguće je da se radi o povratnom bridu
    - Ažuriramo minimalnog prethodnika vrha u , a koji može biti vrh v

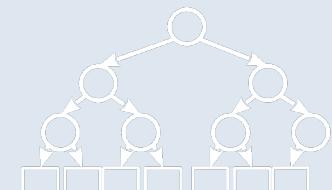

Detekcija blokova u grafu

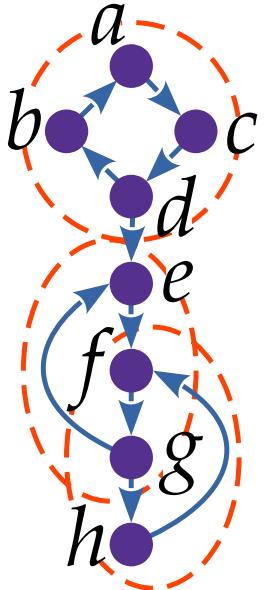

<i>u</i>	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>v</i>	<i>a</i>	<i>c</i>	<i>b</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>e</i>	<i>d</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>
	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>	<i>n/p</i>
<i>a</i>	0/0	1/1											pop
<i>b</i>	0/0			3/3									
<i>c</i>	0/0		2/2		pop							pop	
<i>d</i>	0/0					4/4					4/2		
<i>e</i>	0/0						5/5		5/2				
<i>f</i>	0/0							6/6					
								6/2					
stack <i>S</i>		<i>ac</i>	<i>cb</i> <i>ac</i>	<i>cb</i> <i>ac</i>	<i>ac</i>	<i>cd</i> <i>ac</i>	<i>de</i> <i>cd</i> <i>ac</i>	<i>ef</i> <i>de</i> <i>cd</i> <i>ac</i>	<i>ef</i> <i>de</i> <i>cd</i> <i>ac</i>	<i>ef</i> <i>de</i> <i>cd</i> <i>ac</i>	<i>ef</i> <i>de</i> <i>cd</i> <i>ac</i>	<i>ac</i>	

$$b_1 = G[V = \{a, c\}], b_2 = G[V = \{b, c\}], b_3 = G[V = \{c, d, e, f\}]$$

Detekcija komponenti u usmjerenom grafu

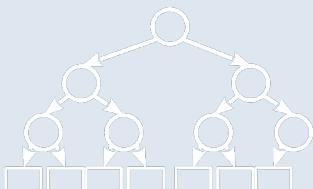

- Definicija čvrsto povezane komponente (SCC) podrazumijeva da su svi parovi vrhova u toj komponenti međusobno dohvatljivi
- Ovo je NP-kompleksan problem jer bismo trebali stvarati particije vrhova u kojima su svi vrhovi međusobno dohvatljivi
- Problem se može pojednostavniti znajući da ciklusi tvore takve komponente
  - Na primjeru imamo tri ciklusa: $c1 = acdba$, $c2 = efge$ i $c3 = fghf$
  - Dva ciklusa dijele zajedničke vrhove i bridove, čime dobivamo dvije čvrsto povezane komponente: $c1$ i $c2 \cup c3$
- Blokovi u neusmjerenim grafovima dijele prijelomnu točku, dok čvrsto povezane komponente u usmjerenim grafovima ne mogu dijeliti vrhove

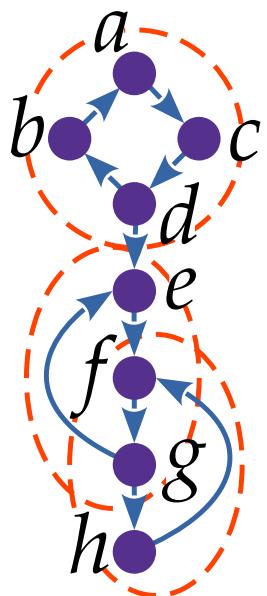
Tarjanov algoritam (SCC)

```
procedure SCCSEARCH( $G$ )
    initialize all vertices in  $G$  as  $n(v) = 0$ 
     $step \leftarrow 1$ 
     $S \leftarrow$  empty stack
    while there is a vertex  $u$  in  $G$ , having  $n(u) = 0$  do
        SCCSearch_recursive( $G, u, step, S$ )
procedure SCCSEARCH_RECURSIVE( $G, u, step, S$ )
     $p(u) = n(u) = step$ 
     $step \leftarrow step + 1$ 
     $S.push(u)$ 
    for  $v$  in adjacent vertices of  $u$  do
        if  $n(v) = 0$  then
            SCCSearch_recursive( $G, v, step, S$ )
             $p(u) = min(p(u), p(v))$ 
        else if  $n(v) < n(u)$  and  $v$  is on the stack  $S$  then
             $p(u) = min(p(u), n(v))$ 
    if  $p(u) = n(u)$  then            $\triangleright$  this is the SCC root vertex
        pop vertices from the stack  $S$  until  $u$  is popped off
```

- Svakom vrhu inicijaliziramo jedinstveni $p(u) = n(u)$
- Krećemo se prema susjednim vrhovima od u
  - Stavljamo vrh u na stog S
  - Ako je susjedni vrh v novi, to jest $n(v) = 0$, tada rekursivno zovemo njegovu obradu
    - Pri povratku iz rekurzije ažuriramo minimalnog prethodnika vrha u
  - Ako smo susjedni vrh v već obišli, moguće je da se radi o povratnom bridu
    - Ažuriramo minimalnog prethodnika vrha u , a koji može biti vrh v
  - Kada se vraćamo natrag pozivatelju, testiramo prethodnika vrha u . Ako vrh u nema prethodnika tako da je $p(u) < n(u)$, tada vrh u smatramo korijenom komponente
    - Ovaj je korak malo drugčiji od algoritma za detekciju blokova

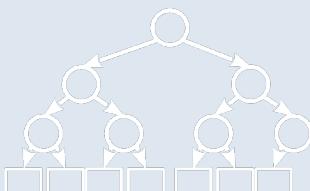
Tarjanov algoritam (SCC)

$$\begin{aligned} scc_1 &= G[V = \{h, g, f, e\}] \\ scc_2 &= G[V = \{b, d, c, a\}] \end{aligned}$$

Minimalno razapinjujuće stablo (MST)

- Prethodno smo definirali razapinjujuće stablo kao produkt obilaska grafa raznim algoritmima, poput BFS i DFS
  - Zbog tog raznolikog pristupa, graf može imati više različitih razapinjujućih stabala
  - Za težinski graf $G = (V, E, w)$ tako možemo definirati skup svih razapinjujućih stabala
$$ST(G) = \{G'_i = (V, E_i, w) : E_i \subseteq E(G)\}$$
  - Pronalaženje minimalnog razapinjujućeg stabla rezultat je optimizacije
$$MST(G) = \arg \min_{G'_i \in ST(G)} \sum_{e \in E_i(G'_i)} w(e)$$
  - Tražimo razapinjujuće stablo čija je suma težina bridova minimalna u skupu svih razapinjujućih stabala
  - Svi algoritmi koji se koriste u ovu svrhu spadaju i u pohlepne algoritme

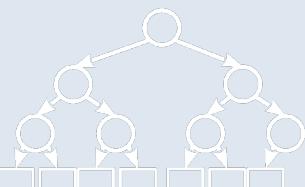

Kruskalov algoritam

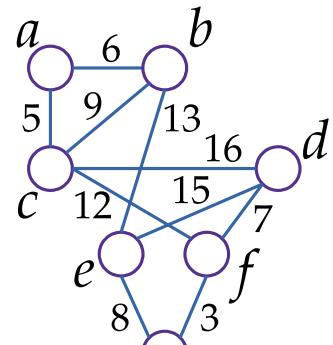
```
procedure KRUSKAL( $G$ )
     $MST \leftarrow (V = V(G), E = \emptyset)$ 
    sort edges  $E(G)$  ascending by weights
    for  $e_i \in E(G)$  do
        if  $|E(MST)| < |V(G)| - 1$  then
            if no cycle in  $G' = (V(MST), E(MST) \cup \{e_i\})$  then
                add  $e_i$  to  $E(MST)$ 
    return  $MST$ 
```

- Kompleksnost *Union-Find* metode je $O(1)$
- Zbog sortiranja, kompleksnost Kruskalovog algoritma je $O(V^2 \log_2 V)$

- Isključivo za neusmjereni grafove!
- Inicijaliziramo min. razapinjujuće stablo tako da preselimo sve vrhove i ostavimo skup bridova praznim
- Sortiramo bridove ulaznog grafa uzlazno po težinama – visoka kompleksnost!
- Prolazimo po bridovima tako dugo dok u min. razapinjujućem stablu imamo manje bridova od $|V(G)| - 1$
  - Ako brid koji smo uzeli iz sortiranog skupa bridova ne tvori ciklus u min. razapinjujućem stablu, dodajemo ga u bridove min. razapinjujućeg stabla
- Za detekciju ciklusa možemo koristiti *UnionFind* metodu.

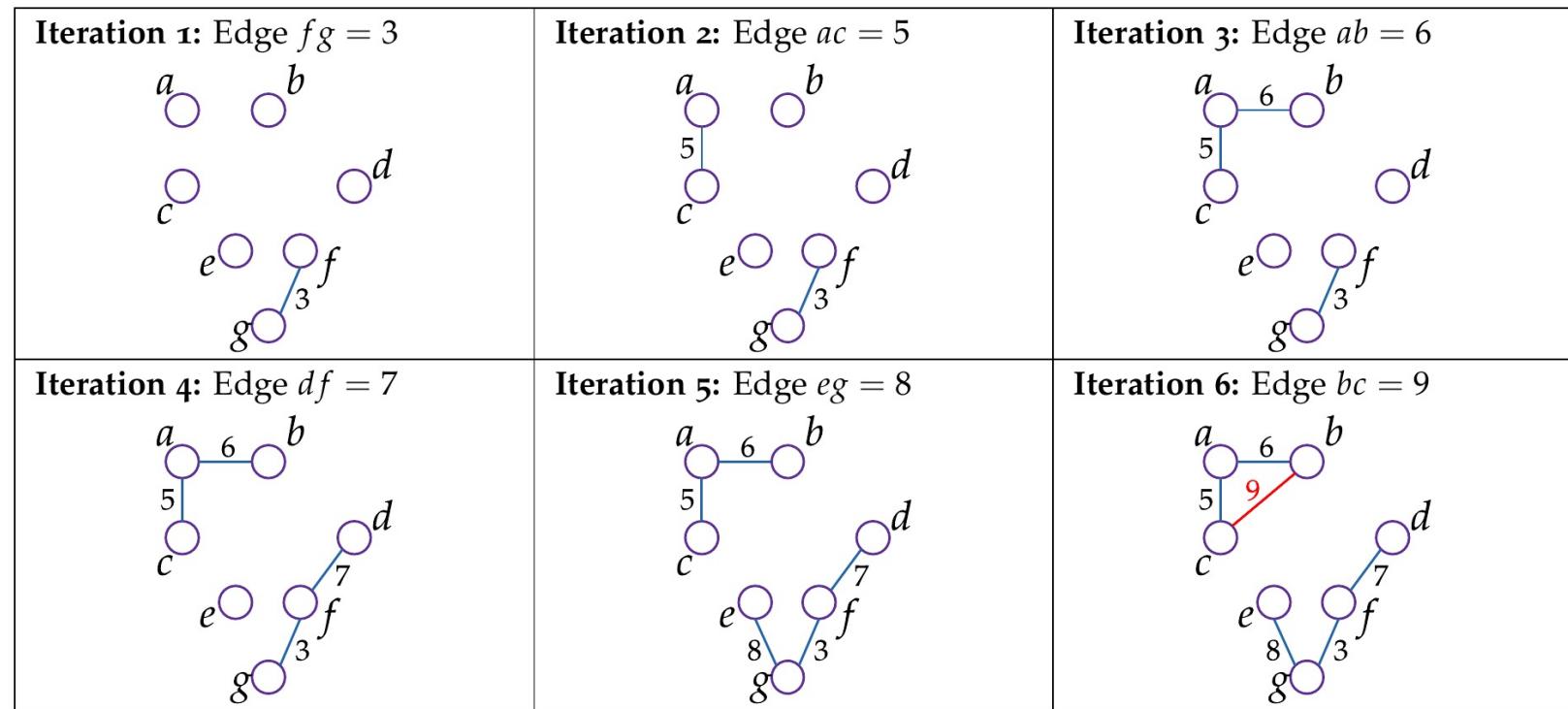

Kruskalov algoritam

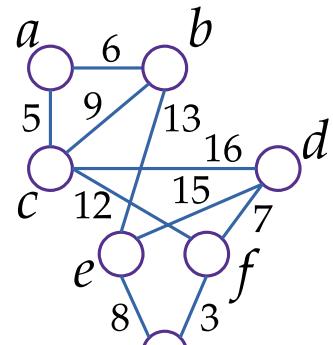

$$G = \begin{bmatrix} a & b & c & d & e & f & g \\ a & 0 & 6 & 5 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ b & 6 & 0 & 9 & 0 & 13 & 0 & 0 \\ c & 5 & 9 & 0 & 16 & 0 & 12 & 0 \\ d & 0 & 0 & 16 & 0 & 15 & 7 & 0 \\ e & 0 & 13 & 0 & 15 & 0 & 0 & 8 \\ f & 0 & 0 & 12 & 7 & 0 & 0 & 3 \\ g & 0 & 0 & 0 & 0 & 8 & 3 & 0 \end{bmatrix}$$

$fg = 3, ac = 5, ab = 6, df = 7,$
 $eg = 8, bc = 9, cf = 12,$
 $be = 13, de = 15, cd = 16$

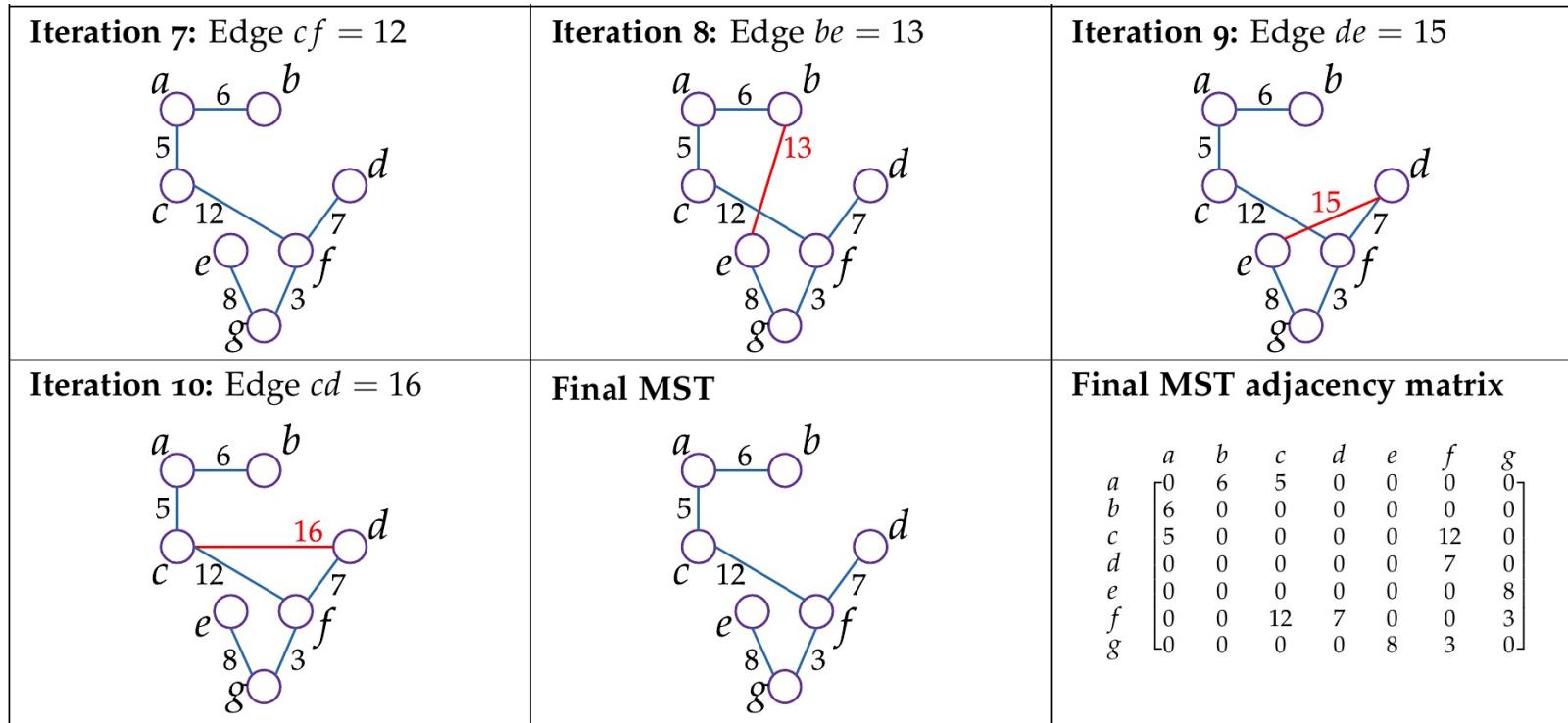

Kruskal's algorithm

$$G = \begin{bmatrix} a & b & c & d & e & f & g \\ a & 0 & 6 & 5 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ b & 6 & 0 & 9 & 0 & 13 & 0 & 0 \\ c & 5 & 9 & 0 & 16 & 0 & 12 & 0 \\ d & 0 & 0 & 16 & 0 & 15 & 7 & 0 \\ e & 0 & 13 & 0 & 15 & 0 & 0 & 8 \\ f & 0 & 0 & 12 & 7 & 0 & 0 & 3 \\ g & 0 & 0 & 0 & 0 & 8 & 3 & 0 \end{bmatrix}$$

$fg = 3, ac = 5, ab = 6, df = 7,$
 $eg = 8, bc = 9, cf = 12,$
 $be = 13, de = 15, cd = 16$

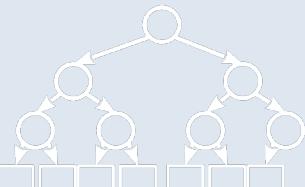

Dijkstrin algoritam (MST)

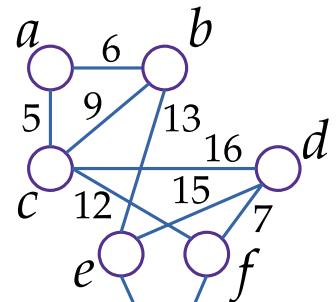
```
procedure DIJKSTRAMST( $G$ )
     $MST \leftarrow (V = V(G), E = \emptyset)$ 
    for  $e_i \in E(G)$  do
        add  $e_i$  to  $E(MST)$ 
        if there is a cycle in  $MST$  then
            remove the maximal weight edge from the cycle
    return  $MST$ 
```

- Kompleksnost osnovne iteracije je $O(E)$. DFS algoritam je $O(V + E)$, što postaje $O(2V)$, to jest $O(V)$ za min. razapinjujuće stablo.
- U konačnici je kompleksnost Dijksktrinog algoritma $O(E * V)$.

- Nedostatak Kruskalovog algoritma je visoke kompleksnost zbog potrebe za sortiranjem bridova
- Dijkstrina metoda je nešto drukčija
  - Nema sortiranja
  - U trenutku kada detektiramo ciklus, iz ciklusa uklanjamo brid najveće težine
- Ovdje nam *UnionFind* metoda ne funkcioniра, pa se moramo poslužiti metodom koja koristi prošireni DFS (prikazano pred nekoliko prikaznica)
  - Nakon što dodamo brid uv , uzmemo jedan od ta dva vrha kao početni vrh
  - Ako se vratimo u taj početni vrh, tada imamo ciklus
  - U stogu možemo spremati i težine bridova – radi detekcije brida koji ima najveći težinu

Dijkstrin algoritam (MST)

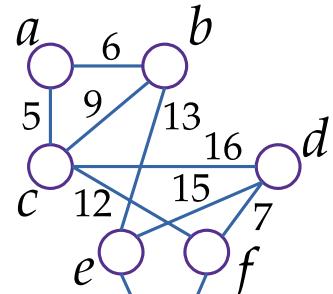

$$G = \begin{bmatrix} & a & b & c & d & e & f & g \\ a & 0 & 6 & 5 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ b & 6 & 0 & 9 & 0 & 13 & 0 & 0 \\ c & 5 & 9 & 0 & 16 & 0 & 12 & 0 \\ d & 0 & 0 & 16 & 0 & 15 & 7 & 0 \\ e & 0 & 13 & 0 & 15 & 0 & 0 & 8 \\ f & 0 & 0 & 12 & 7 & 0 & 0 & 3 \\ g & 0 & 0 & 0 & 0 & 8 & 3 & 0 \end{bmatrix}$$

ab, ac, bc, be, cd, cf, de, df, eg, fg

Iteration 1: Edge $ab = 6$	Iteration 2: Edge $ac = 5$	Iteration 3: Edge $bc = 9$, Cycle, Remove bc
<p>Iteration 4: Edge $be = 13$</p>	<p>Iteration 5: Edge $cd = 16$</p>	<p>Iteration 6: Edge $cf = 12$</p>

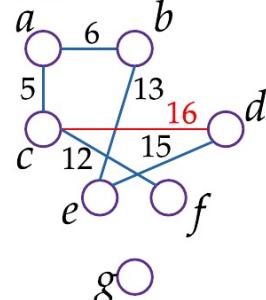
Dijkstrin algoritam (MST)

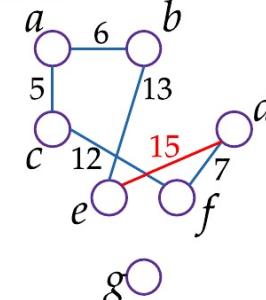
$$G = \begin{array}{ccccccc} & a & b & c & d & e & f & g \\ \begin{matrix} a \\ b \\ c \\ d \\ e \\ f \\ g \end{matrix} & \left[\begin{array}{ccccccc} 0 & 6 & 5 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 6 & 0 & 9 & 0 & 13 & 0 & 0 \\ 5 & 9 & 0 & 16 & 0 & 12 & 0 \\ 0 & 0 & 16 & 0 & 15 & 7 & 0 \\ 0 & 13 & 0 & 15 & 0 & 0 & 8 \\ 0 & 0 & 12 & 7 & 0 & 0 & 3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 8 & 3 & 0 \end{array} \right] \end{array}$$

ab, ac, bc, be, cd, cf, de, df, eg, fg

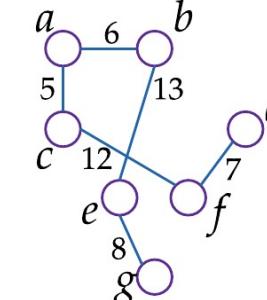
Iteration 7: Edge $de = 15$, Cycle, Remove cd

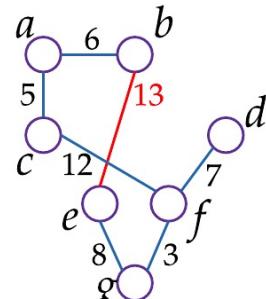
Iteration 8: Edge $df = 7$, Cycle, Remove de

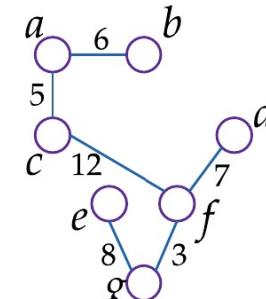
Iteration 9: Edge $eg = 8$

Iteration 10: Edge $fg = 3$, Cycle, Remove be

Final MST

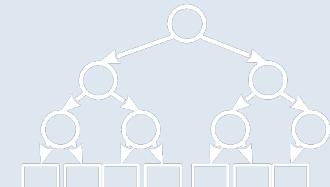

Final MST adjacency matrix

$$\begin{array}{ccccccc} & a & b & c & d & e & f & g \\ \begin{matrix} a \\ b \\ c \\ d \\ e \\ f \\ g \end{matrix} & \left[\begin{array}{ccccccc} 0 & 6 & 5 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 6 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 5 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 12 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 7 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 8 \\ 0 & 0 & 12 & 7 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 8 & 3 & 0 \end{array} \right] \end{array}$$

Primov algoritam

- Zamislimo da smo graf G razgradili na skup elementarnih razapinjujućih stabala $ST(G)$, tako da svaki vrh čini jedno stablo
$$ST(G) = \{ST_i : 1 \leq i \leq n, ST_i = (V = \{v_i\}, E = \emptyset), v_i \in V(G)\}$$
  - dodavanjem brida između dva elementarna razapinjujuća stabla dobivamo novo jedinstveno razapinjujuće stablo
$$ST_i \cup ST_j = (V(ST_i) \cup V(ST_j), E(ST_i) \cup E(ST_j) \cup \{e_n\})$$
- Osnovna ideja Primovo algoritma je **rastuće** minimalno razapinjujuće stablo $ST_g \in ST(G)$ i ostatak elementarnih razapinjujućih stabala
$$ST_r = ST(G) \setminus \{ST_g\}$$

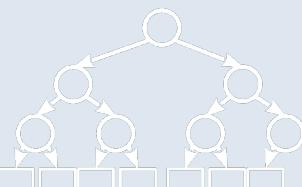

Primov algoritam

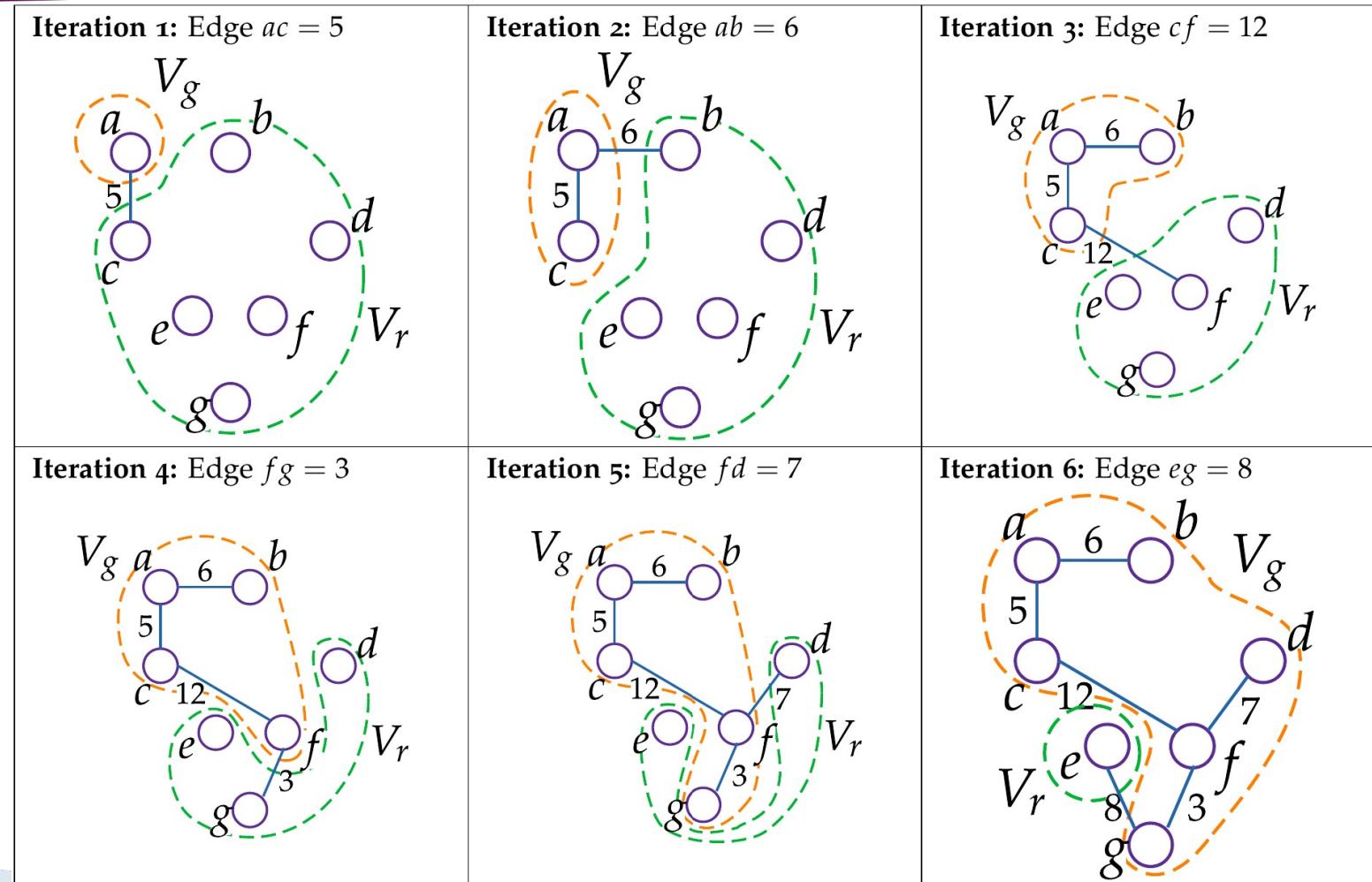
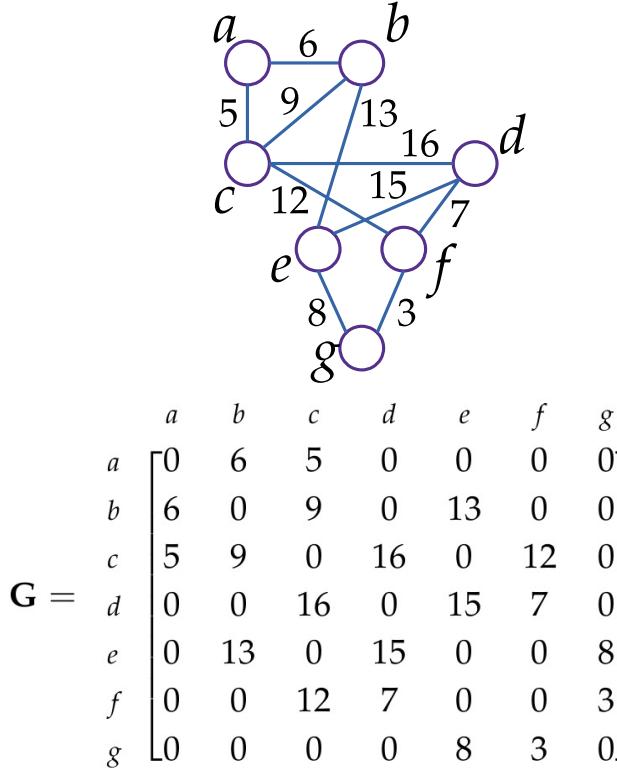
```
procedure PRIM( $G, v_s$ )
     $MST \leftarrow (V_g = \{v_s\}, E = \emptyset)$ 
     $V_r \leftarrow V(G) \setminus \{v_s\}$ 
    while  $V_r \neq \emptyset$  do
        choose minimal weighted edge  $e_n = uv \in E(G)$  such that
             $u \in V(MST)$  and  $v \in V_r$ 
        add  $v$  to  $V_g(MST)$ 
        remove  $v$  from  $V_r$ 
        add  $e_n = uv$  to  $E(MST)$ 
    return  $MST$ 
```

- Kompleksnost osnovne iteracije je $O(V)$.
- Problem predstavlja pretraživanje brida minimalne težine.
  - U sekvencijalnoj implementaciji ukupna kompleksnost je $O(V^2)$.
  - Ako koristimo gomilu, tada je ukupna kompleksnost $O(E + V \log_2 V)$.

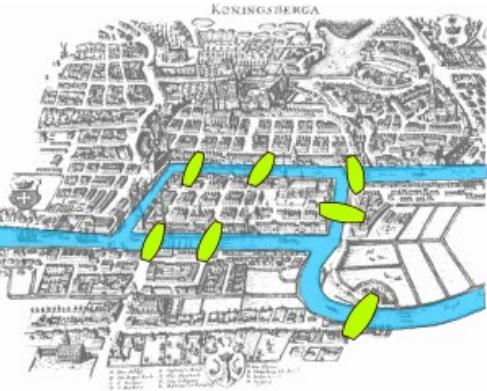
- U inicijalno min. razapinjujuće stablo dodajemo samo početni vrh v_s , bez bridova
- Definiramo skup V_r koji inicijalno sadržava sve vrhove osim početnog vrha v_s
- Uzimamo prvi vrh v iz skupa V_r . To radimo sve do dok imamo vrhova u tom skupu
  - Pronađemo brid $e_n = vu$ minimalne težine između vrha v i nekog od vrhova u rastućem razapinjujućem stablu V_g
  - Dodamo vrh v i brid e_n u rastuće razapinjujuće stablo V_g
  - Vrh v uklanjamo iz skupa vrhova V_r

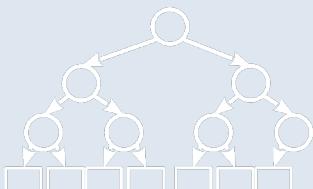
Primov algoritam

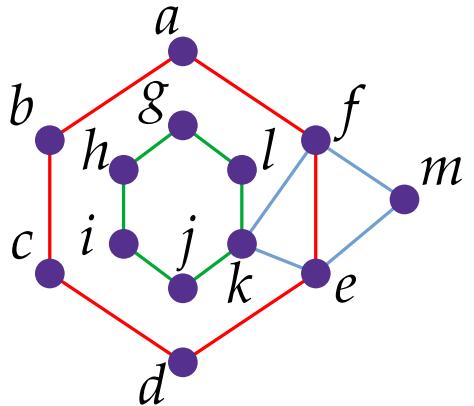
Eulerovi grafovi

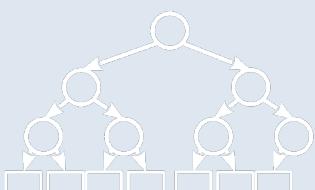
- Leibniz prvi predlaže granu *pozicijske geometrije*
- Euler prvi postulira *pozicijsku geometriju* na problemu sedam mostova Königsberga (danasm Kaliningrad)
- Problem je bio pronaći rutu kroz Königsberg tako da se svaki od sedam mostova prijeđe samo jednom
  - Euler je prvo prozreo problem jer je smatrao da je trivijalan i nije htio trošiti vrijeme ne to
  - Kasnije je iz njegovih promatranja na tom problemu nastala teorija grafova
  - Euler je dokazao da je problem nerješiv, ali je ponudio i klasu problema koji jesu rješivi
- Kasnije se na originalnom problemu sedam mostova Königsberga izvode neki generički problemi, kao problem kineskog poštara

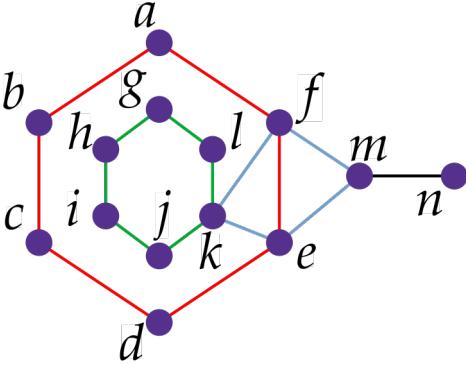
Eulerovi grafovi

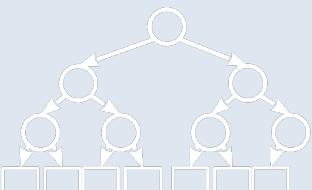
- **Eulerova putanja (trail)** – je putanja kroz graf koja svakim bridom grafa prolazi samo jednom
- **Eulerov krug (circuit)** – je Eulerova putanja koja počinje i završava u istom vrhu
- **Eulerov graf** – je graf koji je sačinjen od Eulerovog kruga ili putanje
- **Teorem** – Spojeni neusmjereni graf koji ima sve vrhove parnog stupnja je Eulerov graf
  - **Dokaz**
    - Zamislimo da radimo obilazak grafa. Za svaki ulazak u vrh koristimo jedan priležeći brid, dok za izlazak iz vrha koristimo drugi priležeći brid.
    - Svaki vrh možemo obići više od jednom, što znači da svaki vrh Eulerovog grafa mora imati *broj obilazaka * 2* priležećih bridova
    - Time je Eulerov graf sačinjen od Eulerovog kruga

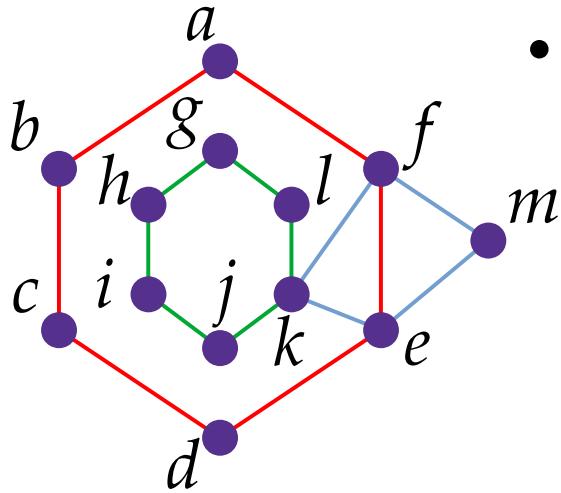
Eulerovi grafovi

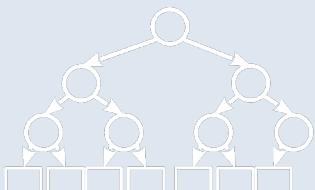
- Eulerov graf može biti sačinjen i od Eulerove putanje koja ne mora početi i završiti u istom vrhu !?
- Za razliku od Eulerovog grafa koji je sačinjen od Eulerovog kruga, u ovom slučaju točno dva vrha u grafu smiju biti neparnog stupnja
  - Bez obzira na to, postoji obilazak koji prolazi svakim bridom grafa točno jednom

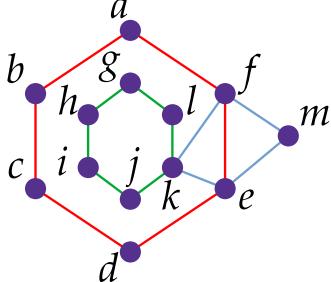
Eulerovi krugovi

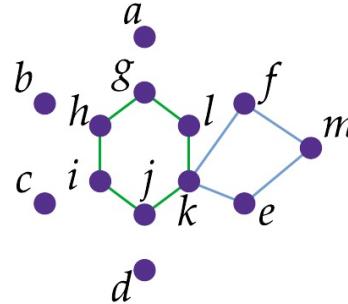
- Možemo uočiti da se Eulerov graf na primjenu sastoji od nekoliko ne-Eulerovih krugova
$$C_1 = \textcolor{red}{abcdefa}, C_2 = \textcolor{green}{klghijk}, C_3 = \textcolor{blue}{emfke}$$
  - Ti krugovi dijele samo zajedničke vrhove, te se mogu povezati kroz te zajedničke vrhove
  - Tako je Eulerov krug onda
$$C = C_1 \cup C_2 \cup C_3$$
$$C = \textcolor{red}{abcde} \textcolor{blue}{mf} \textcolor{green}{klghi} \textcolor{red}{jke} \textcolor{blue}{fa}$$
- Ideja detekcije Eulerovih krugova temelji se na obilasku grafa s uklanjanjem bridova koji su se obišli

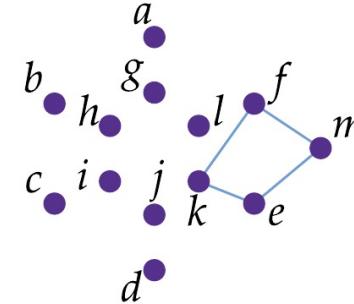
Eulerovi krugovi

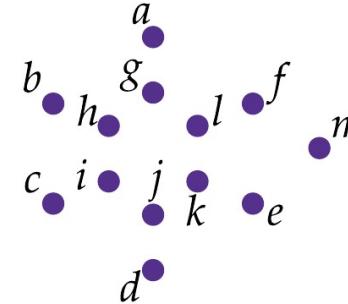
Iteration 1: After removal of the cycle $C_0 = abcdefa$

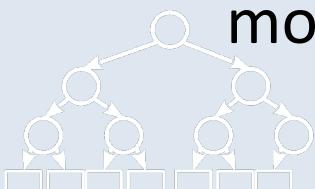
Iteration 2: After removal of the cycle $C_1 = ghijklg$

Iteration 3: After removal of the cycle $C_2 = fkemf$

- Obilazimo graf i uklanjamo vrhove. U trenutku kada smo se našli u početnom vrhu, imamo ili Eulerov krug ili jedan od ne-Eulerovih krugova
  - S obzirom da je Eulerov graf povezan, ne-Eulerovi krugovi dijele vrhove
  - Dijeljeni vrhovi moraju imati paran stupanj i nakon uklanjanja ne-Eulerovog kruga
  - Nastavljamo obilazak grafa sve do dok možemo detektirati još ne-Eulerovih krugova u grafu i do dok nismo uklonili sve bridove grafa
- Ako nam ostanu vrhovi koji ne čine ne-Eulerov krug, a imamo još preostalih bridova u grafu – tada očito neki od vrhova nisu imali paran stupanj i nije moguće pronaći Eulerov krug u grafu

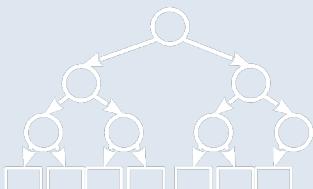

Eulerovi krugovi

```
procedure IsEULERCIRCUIT( $G, u$ )
    while true do
         $u_0 \leftarrow u$ 
        while there is an edge  $uv$  in  $G$  do
            add  $uv$  to the circuit
            remove  $uv$  from the graph  $G$ 
             $u \leftarrow v$ 
        if  $u \neq u_0$  then
            return false
        if there are edges in  $G$  then
            pick a vertex  $u$  that has incident edges
        else
            return true
```

- Kompleksnost ovog algoritma je $O(V + E)$
- Obilazak grafa nam prolazi kroz sve bridove, dok traženje novog vrha koji još ima brid zahtijeva prolazak kroz sve vrhove

- Započinjemo nekim proizvoljnim početnim vrhom $u = u_0$
  - Tako dugo dok imamo brid uv koji vodi iz vrha u stvaramo krug
    - Ukloni brid uv
    - Vrh v prebacujemo u vrh u
  - Ako više nemamo bridova koji vode iz vrha u i ako u nije početni vrh u_0 , tada ovaj graf **NIJE** sačinjen od Eulerovog kruga
    - U ovom trenutku znamo da imamo ili Eulerov krug ili jedan od ne-Eulerovih krugova
  - Ako još postoji bridova, tada odabiremo novi početni vrh u_0 i ponovno se vraćamo na detekciju kruga
  - Ako više ne postoji bridova u grafu, tada imamo Eulerov graf sačinjen od Eulerovog kruga!

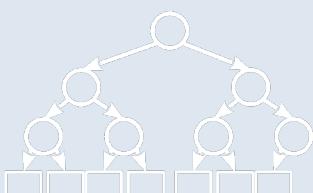

Hierholzerov algoritam

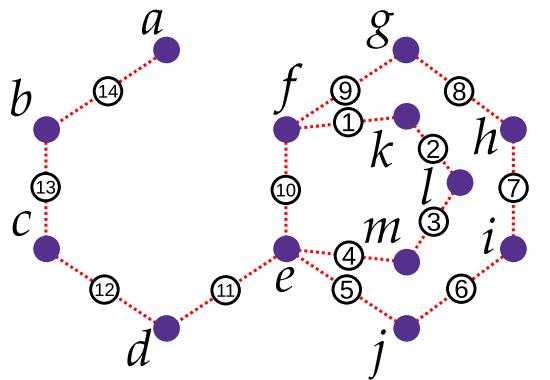
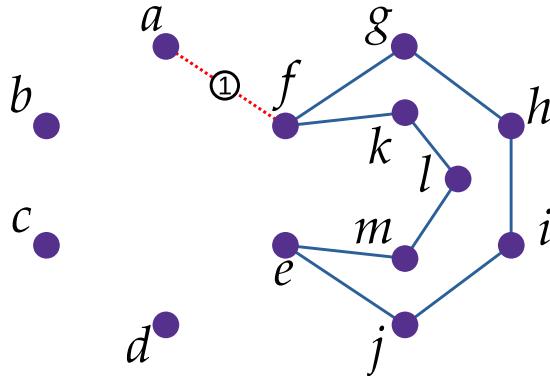
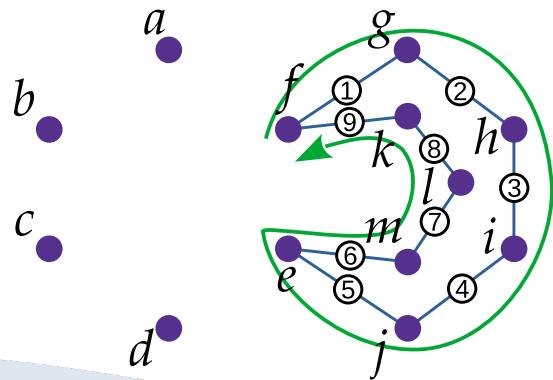
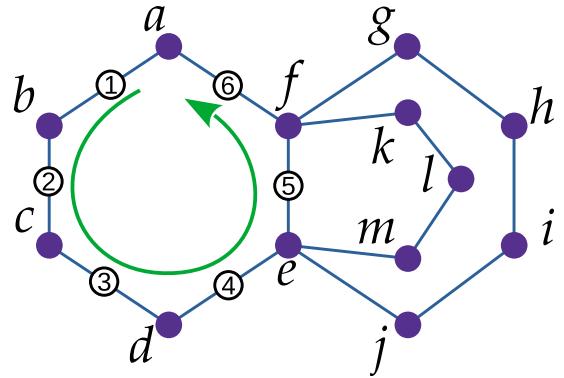
```
procedure HIERHOLZER( $G, u$ )
     $s \leftarrow$  new empty stack
     $cycle \leftarrow \emptyset$ 
     $s.push(u)$ 
    while  $s$  not empty do
         $u \leftarrow$  last element on the stack  $s$ 
        if  $u$  has adjacent vertices then
             $v \leftarrow$  one of the adjacent vertices of  $u$ 
             $s.push(v)$ 
            remove edge  $uv$  from  $G$ 
        else
             $e \leftarrow$  edge  $uv$  from last two vertices on the stack
            add  $e$  to  $cycle$ 
             $s.pop()$ 
    return  $cycle$ 
```

- Kompleksnost ovog algoritma je $O(E)$

- Koristeći činjenicu da je Eulerov graf povezan možemo upotrijebiti stog za izbjegavanje slijepog pretraživanja svih vrhova u potrazi za novim bridom
  - Kako napredujemo po krugu tako vrhove stavljamo na stog
  - Kada dođemo do kraja kruga, tako se vraćamo po obiđenih vrhovima uzimajući ih sa stoga
    - Ako je prethodni krug bio Eulerov, tada se vratimo natrag na početni vrh
    - Ako prethodni krug nije bio Eulerov, a s obzirom da je Eulerov graf povezan, na putu natrag naići ćemo na barem jedan vrh koji još ima bridova
      - Krećemo tim bridom, napredujući kroz novi ne-Eulerov krug.

Hierholzerov algoritam

- Krajnji Eulerov krug je
 $fa, kf, lk, ml, em, je, il, hi, gh, fg, ef, de, cd, bc, ab$

Fleuryev algoritam

```
function FLEURY( $G, u$ )
     $cycle \leftarrow \emptyset$ 
    while there are edges in  $G$  do
        pick an edge  $uv$  from  $G$  prioritizing
            non-bridge edges over bridge edges
        add  $uv$  to the  $cycle$ 
        remove  $uv$  from the graph  $G$ 
         $u \leftarrow v$ 
    return  $cycle$ 
```

- Kompleksnost ovog algoritma je $O(E)$
- No, detekcija da li je brid most ili ne diže kompleksnost algoritma na $O(E^2)$, što je sporije od Hierholzerovog algoritma

- Koncept Fleuryevog algoritma temelji se na odabiru sljedećeg brida kojim se krećemo po Eulerovom krugu
  - Ako iz trenutnog vrha vodi brid koji nije most (*bridge*), tada odabiremo njega
  - Tek kada iz vrha vodi samo vrh koji je most, krećemo se njime
  - Sjetimo se – most je brid čijim uklanjanjem činimo graf nepovezanim
    - To se može desiti kada se krećemo Eulerovim grafom
    - Ako su nam ostali bridovi u obje particije grafa, ne možemo se vratiti natrag
    - Na taj način nećemo detektirati Eulerov krug
- Sve se temelji na poučku (*lemma*), kojom utvrđujemo da uklanjanjem prvog brida na početnom vrhu, stupanj tog vrha postaje neparan i samim time to postaje i posljednji vrh kojeg ćemo obići

